

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szabó Albert könyvnyomdáiban Kézdi-Vásárhelyt, hova úgy a lap beltartalmi részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyilvtéri cikkek stb. intézendők.

Nyilvtéri cikkek soronként 10 krért közöltnak.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr
Fél évre . . . 3 frt — kr
Negyed évre . . 1 frt 50 kr
Külföldre 1 évre 8 frt — kr
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábos garmond-sorért vagy annak térfogatáért 4 krajczár. Ezenkívül minden beiktatásnál 30 krajczár helyegdíj fizetendő.

Felhívás előfizetésre.

A „Székelyföld“ című politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi, hetenként 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadtnak.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyuttal t. előfizetőinket, sziveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld“ kiadó-hivatala.

Aratáskor.

Kézdi-Vásárhely, 1889. július 16.

(e) A napokban nálunk is kezdetét vette az aratás. Előkerültek a nyugalomból a megrozsdásodott sarlók s a sárga kalászatok sorra szedik el a gondos tőtől, mely egy éven át önfeláldozással nevelte azokat.

A szorgalmas gazdát öröm tölti el a hullámzó arany kalászatok felett. Jövőre nézve ama reményeket köti hozzá, melyek annyi izzadás árán ezernyi szükségének kielégítésével boldogíthatják. Vannak sokan, kiket a most alkotott szép remények nem csalnak meg; kik lényeges eszközét nyerik meg az idei aratásban is gyarapodásuknak; de mennyivel nagyobb azok száma, kiknek ide irányult gondolata csaknem csalóka fény! Ma a legszebb képet alkotják maguknak a jövő-

ről s holnap arra kell ébredniük, hogy a gondatlanság mindenből kifurcsította. Ennek értelmezéséhez nem szükséges kommentár; mondja meg ezt ama pórul járt gazda, ki a múlt évben is kellő számítás hiányában a gazdag kalászatokat csaknem másnak aratta. De szóljunk közelebről.

Alig van életpálya, melyen oly nagy szükség volna az éles számításra, mint épen a mezőgazdasági. Kevés pályán jár az élhetés oly nagy küzdelemmel, mint épen itt, mivel nagyon széles a tér, melyen mozog s amugy is természeténél fogva sokféle eshetőségek van kitéve. Az egyéni szorgalom, értelem, az időjárás, a termények értékesíthetése stb. mind lényeges feltételeit képezik a mezőgazdasági életnek. Nekünk ez alkalommal e feltételek ellen épen semmi kifogásunk sincs, mivel terményeink minden tekintetben kielégítőek. Az ellen van egyedül szavunk, mi a gazdák kezéből kiveszi a kenyeret.

És vajjon mi ez?

Semmi más, mint az értelmi hiány és nagyzolás.

Ez volt régóta népünknek átká, ez lesz oka a rohamosan meginult pusztulásnak.

Alig van némelyik őstermelőnek némi fekvősege, de mégis háztartásában, ruházatában teljesen urat játszik. Pedig fölösleges a mások majmolása akkor, midőn a jogosult határok között tulterjeszkedés nélkül is lehetne ur a saját tűzhelyén.

Némelyik gőzerővel akar meggazdagodni, semmi eszközt, alkalmat, körülményt nem kimél, csakhogy ábrándos vágyait elérje; a másik többet mutat, mint a mennyi valójában, hogy figyelmet keltvén, renoméja emelkedjék. Gyakran az eszközök nem állnak

rendelkezés alatt, mivel a szertelen felosztás megemésztí s így kénytelen vagy desperálni, vagy legtöbbször hitelhez nyulni.

Hogy mennyire való gyermekkézbe a kés, mennyire boldogul népünk a hitel, a takarékvételek által, azt nem mondjuk; csupán azt kívánjuk érinteni, hogy nem tudván vele kellően elbánni, tönkretűtésének egyik tényezője. Minden kicsinységért a pénzpiaczra fut. Egy térjhezadás, utazás, lakzi, temetés stb. elég ok arra, hogy a jó falusi idegen pénzhez nyuljon. Mitsem gondol ő azzal, hogy könnyű elkölteni a vagyonára kebeleztet pénzecséket, de sokkal bajosabb azt — habár részletenként is — visszafizetni.

Ki bámul így azon, hogy a nép ma a hitelezők kezében van, hogy a szép termésnek felénél több nem a tulajdonosok, de a hitelezők felé vergál?

A most bekövetkezett időszak ama kijelölt pont, melyben a föld népe ezernyi helyről kapja a felszólítást, végzést, kötelezvényt, váltó-újítást s így tovább . . . midőn ha nem fizet, a végrehajtás foganatosíttatik.

A megijedt nép alig várja, hogy a gabonát kicsépeltesse, siet vele a piacra, a szeszyárakba s ott csaknem féláron elpazarolja. Ha ezt nem teszi, a már megasótt gödörbe hivatalos aktussal temetik el egy évi verejtéken szerzett produktumát, legjobb esetben pedig néhány forintért meg kell hogy válják a szép reményektől, melyekben magát egy évig ringatta.

Ily körülmények között csupán annyi biztosíthatja a rusztikus élet előnyeit a követelményekkel szemben, a mennyi értelemmel, józan életbölcességgel áthidalható. Azért a most sarló alá készen álló gabnatermés kü-

A „Székelyföld“ tárczája.

A „székely“ nemzeti névről.*

A székely nemzet nevét Kézai Simon krónikájában Zecul, a bécsi képes és a pozsonyi krónikában Zecul, Thuróczyánál Sekel, a váradi regestrumban Seecul (centuria Seeculzaz és villa Seecul), Béla király névtelen jegyzőjénél, a budai krónikában s okleveleinkben a XIII. század elejétől fogva Siculus alakban találjuk. Ezen utóbbi alakot látjuk használva, mint az eredeti székely név latin fordítását, mind a hivatalos latin iratokban, mind latinul író tudósaink munkáiban. Hogy a Siculus név csak a tudósok által volt használatba véve s nem a sohasem létezett sziköl vagy szikoly kiejtés után alakult, arról meg vagyok győződve; ellenben bizonyosnak tartom, hogy a főntebb elősorolt többi változások az életben használatban volt szakol, széköl, székél, vagy lágyítva szakoly, széköl, székely kiejtéseknél felelnek meg. A magas és mély szakoly és székely épen úgy viszonylik egymáshoz, mint magyar és magyar, osalád és cseléd, kavar és kover stb. szavaink.

A székely név eredetének s jelentésének ki-

magyarázását többen többféleképen kísértették meg, nézetem szerint mind szerencsétlenül. Bonfini, Werbőczy, Werancsics és Sigler, kik a székelyek scythia eredetét hirdetik, a székelyek latin Siculus nevét a Scythia, illetőleg Scythulus névvel hozzák összeköttetésbe, melyből Werbőczy szerint a latin Siculus elnevezés némi megromlással alakult volna. Engel, ki a székelyeket Etelközöből a bolgárok és besenyők által kivert s akkor Erdély keleti hegyei közé menekült magyarok maradékainak tartja, a székely nevet igazán gyermekes és tarthatatlan szójátékkal szökely-re fordítja, s azt állítja, hogy ezen általa gyártott szökely szó, mely nyelvünk törvényei szerint soha nem képződhetett, szökevényt (fugitivust) jelentene. Benkő József, ki az Attila korabeli hunok székét vagy táborhelyét a székelyek mai hazájába helyezi, s honnan indultak volna hadjárataikra s hol mint védett helyen tartották volna nejeiket, gyermekeiket, véneiket s vagyonait, így okoskodik: „haec propterea regio vocabatur iis szék hely, id est sedis locus, sive sedes habitationis, permutationis statio: quia lingua vernacula szék sedem, hely autem locum valeat.“ Szerinte tehát a szék helynek a hunok a mai Székelyföldet hívták s annak lakóját szék helyinek nevezték, melyből később a h és i elhagyásával a székely s ebből a helyesebb Székelius helyett a latin Siculus név alakult. Timon Sámuel, ki

a székely névnek a szék hely-ből való származtatását, mint némely tanultabb székelyek véleményét, főlemlíti, de nem tartja elfogadhatónak, azt állítja, hogy a székely elnevezés régi szó, mely őrt jelent. Szerinte ugyanis „Magyarország némely uradalmaiban, mint a régécziában, a hegyek és erdők őreit mai napig is (1754-ig) székelyeknek nevezik.“ Timon nézetét fogadták el mind azok, kik az erdélyi székelységet valamelyik magyar király által telepített határőrök maradékainak tartják, mint Pray és Fejér György, ki szerint a székely név nem nemzeti, hanem foglalkozási név, mely megfelel az őrk nevének; ezen véleményét hirdeti a nagytekintélyű nyelvész Hunfalvy Pál is, ki a Timon egyszerűen oda vetett értelmezését nyelvészeti szempontból is igazolni törekszik.

Hunfalvy Pál a székelyeknek Magyarországból történt telepítésére nézve bizonyosságot hozza föl a székely nevet is. „Ezt bizonyítja a székely (szék-elv) név is, mely azt teszi: széken tuli, vagy szék megettí, mint az erdélyi (erdő-elv) szónak jelentése is: erdőn tuli, erdő megettí. A kifejezés: székely, valóban a német mark (mark-graf) szónak felel meg, mit bánságnak nevezünk, nem mervén a magyarosabb és helyesebb székely-t alkalmazni. Merte ám a régi nyelvészok, midőn a szónak értelme még világos vala; mert székelyek az ország nyugoti határain is valának Sopron, Pozsony, Nyitra vármegyékben. Jelesen Sopronban a Vág helység-

* Szabó Károly történettudósunknak „A régi székelység“ című művéből, mely közelebb jelent meg Stein Jánosnál Kolozsvárt és 1 frt 60 krért kapható.

lönös gondot ad minden jó gazdának. Azon van minden számító mezőgazda, hogy korán el ne vesztgesse gabonáját, s inkább összehuzódván, aprólékos eladások által fedezze most legszükségesebb kiadásait, nehogy tavasszal, midőn megjön a gabonának ára, ne legyen mit értékesítenie.

A hírlapok gazdasági rovatai, a gazdasági szakközlönyök egyre hangoztatják, hogy Magyarország legtöbb helyein végtelen sovány a termés. A nyári szárazság előlte anyyira, hogy csaknem reménytelen. Azért is elég ok van arra, hogy terményeink a gondos feldolgozás után a magtárban maradjanak addig, míg idő kínálkozik az értékesítésre.

SZEMLE.

A „N. W. Tblatt“ egész sorát közli az értesüléseknek, melyek közelebbről világítják meg a Németország s Svájc közötti viszályt. Ez ügyben már Ausztria-Magyarország és Oroszország is állást foglalt. A bécsi rendőrség nemrég a II. kerületben orosz tanulóktól titkos gyűlékezést fűdözte fel, mely élénk összeköttetésben állt Zürichbeli. A gyűlékezést kolomposa megszökött, mert megérezte a rendőri nyomozást, de papirjai közt, melyek a hatóság kezébe kerültek, kétség-telen bizonyítékok vannak, hogy a nihilisták ismét messze kiterjeszték hálójukat. Ezenkívül március végén oly esemény történt, mely az ügynek komolyabb jelleget ad: a zürichi helyek egyik sziklahasadékában ugyanis robbanás esett, mely egy orosz tanuló életébe került s egy másikat súlyosan megsebesített. Amazt Briesteinnak, emezt Tempskinek hívják. A katasztrófát bomba-robbanás okozta s ekkor kiderült, hogy a hegyszakadék egész műhelyét rejté a bombagyártóknak Brienstein és Tempski leveleiből az is bebizonyult, hogy Zürichben egy nihilista-szociálisizmus központi bizottmány működött, melynek Bécsben és Lembergben, ezenkívül számos orosz városban is voltak külső tagjai. E fölfedezés alapján Lembergben, Pétervárt, Odesszában, Moszkvában és Wilnában számos elfogatás történt. Sőt Konstantinápolyban és Nürnbergben is letartóztattak néhány gyanús egyént, Nürnbergben egy nőt. Nevezetes fogást tett a wilnai rendőrség egy Kalfautz nevű tanuló személyében, kinél 4 drb becsempé-szett bombát találtak. Gyanítják, hogy a zürichi bizottmány merényleteket tervezett a császár s a német császár ellen.

A „Kreutzeitung“ most Törökországnak a hármasszövetségbe belépése mellett csinál hangulatot. Nemcsak a német tözsdét hívja föl, hogy háboru esetén, melyben a porta a hármasszövetség pártján áll, az angol helyén a német hitelt nyissa meg Törökország számára, a német diplomáciához is felhívást intéz, tartsa feladatának a szultán meggyőzését a felől, hogy a „pomerán gránátos csontjáról“ Bismarck egyik beszédében előforduló mondas csak föltételelesen áll. E cikk szerint a helyzet ez: az osztrák-magyar befolyás az alsó Dunán vereséget szenvedett,

beli székelyek (Siculi de Wagh) tűnnek elő Árpás mellett, mely fészke vala a besenyőknek; a nagyszombati apácák földje egy nagy erdőig ért a székelyek felé stb., pedig a nyugoti székelyek valóság szerint besenyők valának. A székely nem jelent hát külön népfajt, hanem határozott, ki bármilyen eredetű is lehetett. *

Nem ereszkedem e helyen a magyarországi székely telepek mivoltának vitatásába, — mit külön értekezésben szándékozm fölvilágosítani — hanem szorítkozom a föllállított nyelvéseti tétel bírálatára, mely szerint a székely szó a szék és elv szavak összetételéből alakult, székely pedig megfelel a német marknak, bánágnak (és így bizonyos határszéli területet jelentene), a székelyből alakult székely név pedig annyit tesz, mint határörző.

En ezt a szószármaztatást és értelmezést azzal, a mit Hunfalvy mondott, bebizonyítottunk nem látom, sőt épen nyelvéseti uton kimutathatónak hiszem, hogy a székely szó a szék és elv vagy vagy elve szavak összetételéből nem alakult, s ha létezett volna is székely vagy székelyve összetett szavunk, annak határör jelentése igazolatlan és így elfogadhatatlan volna.

(Folytatása következik.)

* Hunfalvy Pál. „Magyarország ethnographiaja.“ 301., 302. l.

de ezt a német császár és diplomáciája köszörüli ki az által, hogy a portát a hármasszövetség köteleibe fűzi. Ugy látszik, a „Kreutzeitung“ e cikkke a minapi kancellár-ellenes cikk kiegészítésére íródott.

Vádindítvány Boulanger ellen. A „Journal des Débats“ írja: Az állami ítélőszék vádhatóságának határozata értelmében Boulanger ez ítélőszék elé idéztetik a következő három vád alapján: 1. az állam biztonsága ellen irányuló merénylet bünténye, 2. összeesküvés bünténye és 3-szor 252,000 frank elikkasztása miatt. — Dillon és Rochefort, mint az államellenes merénylet és összeesküvés bűnszerzői vagy részesei, szintén az állami ítélőszék elé idéztettek.

Óriási botrányok színhelye volt a francia kamara mult pénteken. Thomson és Laur képviselők között ugyanis — ez utóbbinak benn a házban tett nyilatkozata miatt — a folyosón éles szóváltás támadt, mely tettelességgel végződött. Laur arcon vágta Thomst, mire Thomson nekirohant Laurnak, azt felpofozta és úgy össze-vissza rugdosta, hogy a házi győgszertárba kellett bevinni. A ház kvestora választotta szét a dulakodókat. Még a nap este pisztolypárbaj volt Laur és Thomson között, de egyikük sem sebesült meg. — Másnap ismét botrány volt a kamarában. A kamara Leherisse képviselő ellen, ki vonakodott a szöszeket elhagyni, kimondotta a cenzura alkalmazását ideiglenes kizárással, mire az ülés fel-függesztett. Mikor a tárgyalást újra megkezdtek, Leherisse egy szakasz katonaság által a teremből kivezettetett.

Kréta ből érkező táviratok gyakori gyűlékezésekről hoznak hírt, melyekben a résztvevők felfegyverkezve jelennek meg. A zuzunaridi gyűlés, melyen több ezren vettek részt, népbizottságot küldött ki, mely proklamációt bocsátott ki, felszólítva a krétaiakat, hogy az adók fizetését tagadják meg és még erőszak alkalmazásától se riadjanak vissza. Legközelebb harang angol és egy orosz páncélos hajó odaérkezését várják.

V i d é k.

Gyergyó Dió, 1889. júl. 7.

Jó reggelt, tekintetes Szerkesztő ur. Egy kis vidéki levelet hoztam; szíveskedjék helyet adni neki. Ugy is rég nem írtam; még majd azt hiszik némelyek, hogy meggémberedtek új-jaim.

De — hogy a dologra térjek — azt akarom mondani, hogy Ditró minden sürűdés és elvi harc között is halad. Az igaz, hogy csak a napokban indult meg azon az uton, mely egyedül alkalmas a fejlődés és megélhetés czéljának elérhetésére és azon eszmének megvalósítására, mely az iparágak fejlesztésében gyökerezik.

Nem tagadhatjuk, mi még nagyon hátra állunk a többi nemzetek iparának fejlettségétől, de hátrább még az anyarszágnál, Magyarországnál is; sőt, ha körütekintünk, azt kell tapasztalunk, hogy nincs is iparunk. Nem tudom, elszigeteltségünknek, az ipar iránti érzéketlenségünknek tulajdonosuk-e ezt, vagy épen az ipar negligálásának? Ez utóbbi még a legvalószínűbb.

Akármi legyen az oka, tény az, hogy Ditró lakosságának nagy része még ma is meg tudott megbarátkozni az ipar eszméjével. Pedig egy jó iparos mindig tehet szert tekintélyre, köztisztelőre, s úgy magának, mint a hazának hasznára tud lenni, mert mindig van egy jó iparos annyi, mint pl. egy falusi apró-cseprő hivatalnok.

De hát mindennek mi az oka? Az, hogy nem voltak erőlyes vezetők, kik valódi érdeklődéssel buzditották volna a polgárokat az ipar iránti szeretetre, munkakedvre és kitartó szorgalomra, melyeknek áldásos magvai előbb-nőbb kihajtanak. Úgy van; nem akadtak vezetői s így a tudatlan nép inkább küldte gyermekét az eke szára melé vagy pásztorkodni juhok, sertések mellé, mintsem iparosnak adja. Nálunk bizony még most is azt tartják a fölcseperedett gyermekek: „Ah! miért legyek én cipész, timár vagy kőműves?! Az apám is ebből élt s én is megélek valahogy!“ És igaz van a gyermeknek abban, hogy megél, mert meg kell élnie, de azt is hozzátéve, hogy csakugyan „valahogy“.

Azonban most már öntudatra kezdtek ébredni; kezdik belátni ugy a szülők, mint a gyermekek, hogy hasztalan futnak, fáradnak éjen és napon át, hiába feszítik meg erejüket, mert az állatok és a porondos föld nem képes annyi jövedelmet produkálni, hogy fáradságuknak bár 1-2% jutalma lehessen s így munkájuk eredménye alig elég az önfentartásra. És a gyermek, kinek most egy család gondjai nehezülnek vállaira, sajnosan veszi észre, hogy miből az apja megélt, ő nem élhet meg abból, mert a föld nem nő, ellenben a nevezdek szemmel láthatólag szaporodik és nincsen számára tér, s vagy el kell menjen Romániába dolgozni, vagy munkakedvét vesztí el és elzúlik.

Ezekből kifolyólag Ditró közönsége is folyó hó 7-én az ipartestület alakulásának emlékére ünne-

pélyt rendezett, melynek főbb pontjai a következők valának: Szokásos diszben templomba vonulás a háladó szent mise meghallgatására. Délután ismét összegyűlekezvén az ipartestület tagjai, zeneszóval és zászló alatt vonultak Dobribán Vertán volt ip-test. elnök ur lakására, hol Józsa Sándor ur üdvözlő beszéd kíséretében átvette a testület vagyonát magába záró szekrényt. Innen Vellmann Sámuel alelnök urhoz vonultak, hol Bángi Árpád testületi jegyző tartott csinos kis beszédet. Ezután Bángi Árpádhoz vonult a testület, kit, mint egyik legbuzgóbb férfit, Józsa Sándor ur üdvözlött. Végül pedig id. Keresztes János újonnan választott ip-test. elnöknl szintén Józsa Sándor ur beszélt, gyönyörűen, erőteljesen hangsúlyozván ama hiányokat, melyek iparunk fejlődésének tulajdonképeni akadálykövet képezik, s kérve elnök urat, hogy minden erejét használja fel a testület erősítésére, annak tökéletesítésére. Elnök ur köszönete után a tagok ifj. Puskás István ur kertjébe vonultak, hol az arnyas gyümölcs-fák alatt késő estig folyt a kedélyes mulatság az ünnepély föntosságához méltó szép pohárköszöntök között.

Adja Isten, hogy mentől rövidebb idő alatt valósuljanak meg az ipartestület által kitűzött szép eszmék.

Primpilus.

Szíves kérelem.

A helybeli önkéntes tűzoltó-egylet mászóháza környékét kénytelen lévén befövenyeztetni, bizalommal kéri városunk mindazon lakosait, kik fogatokkal rendelkeznek: szíveskedjenek a Torja vízen levő hídól az alig 20 méter távolban levő mászóházhoz egy-egy szekér főveny szállításával egyetűnket fel-segéltni. Jelentkezni a helyszínen folyó hó 18-án és 19-én lehet.

Kézdí-Vásárhely, 1889. július 16.

A parancsnokság.

Külömfélék.

— A Kézdí-Vásárhelyt szülnidőző tanuló ifjak és tanuló lányok folyó hó 28-án zártkörű nyári táncz-vigalmat fognak rendezni az uniókerti színikörben. A mulatság jótékonycélú lesz. A czél szép és nemes. Ugyanis majd minden városban van oly pénzalap, mely a várostól távol tanuló szegény sorsu tanuló gyermekeket segíyezi kamataival. Kézdí-Vásárhelyt ily alap nincs, s e mulatság tiszta jövedelme egy ily alap kezdeményezésére fog fordíttatni. A mulatság, jótékony czéljánál fogva, önként ajánlja magát, erősen hisszük, hogy nem ok nélkül; mindezek dacára felhívjuk a közönség figyelmét arra, hogy a rendezőség élén Erdélyi Károly felsőnépiskolai igazgató ur áll mint elnök s hogy tánczsztűnet alatt egy kis műkedvelői előadás fog tartatni. A ki látni akarja, hogy a tíz hónapon át elnyomott tanuló mily jó kedvvel rázza le a magáról a tudomány porát, most megteheti. Meghívok még e hét folyama alatt lesznek kibocsátva. „Mind en órának leszakaszó virágát...“

— Járvány. Mióta a rekkenő meleg beállt, a ragadós száj- és körmőfájás a szarvasmarhák között megynék egész északi felében nagy mértékben elterjedt. Ez a betegség rendszeren még gyógykezelés nélkül is igen szelíd lefolyású szokott lenni s alig van eset rá, hogy halállal végződne, azonban ennek dacára a közigazg. hatóságok az összes vesztérletlen szigorú övrendszabályokat léptették életbe. A Kézdí-Vásárhely város tulajdonát képező Katrosa erdőben is egyes kóresetek merültek fel, minek folytán a tanács a törvényben előírt óvintézkedéseket azonnal életbe léptette.

— Pinczer-leányok. Kézdí-Vásárhely város egyes mulatóhelyein évek során pinczer-leányok voltak alkalmazva, kik ledér életmódjuk által igen sok galibát okoztak a felügyelettel megbízott rendőrségnek. Végre aztán megértük azt a csodát, hogy e lenge ruhájú és lenge erkölcsű syrenek egy szép napon itt hagytak minket, s ma abban a szerencsős helyzetben vagyunk, hogy konstatálhatjuk, miszerint Kézdí-Vásárhelyt nincs egyetlen pinczer-leány sem.

— E. M. K. E. Az E. M. K. E. választmányának folyó hó 12-én tartott ülésén az egyesület közgyűlését véglegesen szeptember 3-ra tette. Az ülésen konstatáltatott, hogy az E. M. K. E. vagyona, a Kun Kocsárd alapítványán kívül, 419.575 frt 59 kr. A lefolyt hóban 11.934 frt 66 kr volt a jövedelem. Fontos áldozatot hoz az E. M. K. E. Beszterczén, hol 10.000 frrtal nagy gyermek-óvót létesít. Az orsz. színészeti egyesület felhívására elhatározottatott, hogy az E. M. K. E. az erdélyi részeken a magyar színészetet erkölcsi támogatásban fogja részesíteni. Az E. M. K. E. Szamosújvárt tartandó közgyűlésén Jókai Mór és Rökk Pál is jelen lesznek. — A székely-kitelepítő szakosztály ugyanezen napon szintén ülést tartott, melyen Horváth Gyula elnököl. Jelen voltak: Szathmáry György, Ugron Gábor, Bedő Albert főerdőmester, Hilibi Gál Domokos Kis-Küküllőmegye alispánja, Sándor József stb. Bartha Miklós előadó rendszeresen kidolgozott munkát terjesztett be, mely el is fogadtatott. Irányadók a sepsiszentgyörgyi közgyűlésen megállapított kitelepítési elvek és Kun Kocsárd gróf utasításai voltak.

— A „Fortyogó” fürdő bérlojének kérése folytán kijelentjük, hogy azon hír, mintha e fürdő bezárátott volna, teljesen alaptalan.

— Az erdélyi gazdasági egylet aug. 30. és 31-én, szeptember 1-én és 2-án a kolozsvári sétaterén tenyészállatkiallítást rendez. A kiállítás célja kizárólag az erdélyrészi állattenyésztés fejlesztése és emelése lévén, ennél fogva — a lovak osztályát kivéve — csakis Erdélyben tenyésztett állatok lesznek jutalmazhatók. Kiállíthatók: lovak, erdélyi magyar és idegen fajú szarvasmarhák, bivalak, juhok, sertések, baromfiak. Külön osztály: hizott állatok. Külön pályázat: kettős fogatok versenye. Bejelentések július 15-étől augusztus 15-éig bezárólag fogadtatnak el. A szükséges bejelentő-ívek minden kiállítani szándékozónak díjtalanul küldetnek meg.

— Sajtóhiba. A haralyi tűzkárosultak részére történt adakozásokról szóló, mult számunkban megjelent közleményben tévesen volt kimutatva Tomcsányi János tataházi plebános ur adományaiképen 2 frt — 1 frt helyett, mit ezennel helyreigazítunk.

— Fürdői élet. A tsnádi fürdőn a hozzánk beküldött névjegyzék szerint 237 vendég fordult meg ez idényben, a borszéki fürdőn 202 személy.

RÖVID HIREK.

Az új egyforintos bankok szombaton léptek életbe s már is sok a kifogás ellenük. Legkomolyabb hibájuk az, hogy színöket elhagyják, a mi elég ok arra, hogy az új bankoknak rövid életet lehessen jósolni. — Angliában részvénytársaság alakult, mely az abukiri öbölben Nelson által elsüllyesztett francia hajók romjait akarja kikutatni. A romok állítólag 30 millió frank értékű kincset rejtenek magukban. — Blaha Lujza asszony a mult héten négyszer lépett fel a kolozsvári színházban mint vendég. — Ledölt templomtorony. Mint Graefensteinből írják, a Maria im Wald nevű búcsujárárhely templomának 25 méter magas tornya ismeretlen okból ledölt. Emberben nem esett kár. — A föld leghidegebb pontja Szibíriában Irkutsk területén van. Egy Werchojansk nevű falucska ez, melynek alig van száznál több lakója. Télen itt a hideg átlagosan 50 fok Celsius. 1886-ban azonban 67 fokra is leszállt a hőmérő. — 19.864 siketnéma van Magyarországon és társországaiban, kik között 18.896 teljesen tanulatlan. — Megölte a buzakalász. Emődön egy jómódú gazda aratáskorban vizet ivott s egy kis buzakalász csuszott a torkába. Nem sokára a torkában és szájában erős görcs támadt, úgy, hogy az orvosok nem voltak képesek kinyitni a száját. Harmadnapra szörnyű kínok után megfult. — 72 magyar esett áldozatul a johnstowni szerencsétlenségnek.

Nyilvános számadás és köszönet.

A kézdivásárhelyi ev. ref. templom orgonájának kijavítására tett adakozások kimutatásának folytatása és vége:

Szöcs Albert 20 kr. Id. Tóth István 3 frt. Ifj. Tóth István, Tóth Géza 2—2 frt. Nagy Ferenc szeszgyáros 50 kr. Kovács Bálint 1 frt. Kovács Imre 40 kr. Mágori Sámuel egyházi 50 kr. Id. Benkő Pál 25 kr. Erdő István 20 kr. Özv. Kovács Dániel 15 kr. Id. Mágori Bálint 40 kr. Ifj. Mágori Bálint 20 kr. Nagy János 30 kr. Binder József kalapos 20 kr. Id. Bodó József, ifj. Jancsó

Sámuel mészáros 50—50 kr. Páldeák Pál 30 kr. Ifj. Bodó József 20 kr. Bodó Dávid 40 kr. Kovács István, Nagy György, Nagy Mózes József, Kovács Izsák, Kovács Tamás 20—20 kr. Kreniczky Károly, Benkő Béla Sándor 1—1 frt. Özv. Szöcs Abrahám 20 kr. Megyaszi István 50 kr. Szabó János 20 kr. Kakutsi Ádám 50 kr. Bányai József, Jancsó Károly 20—20 kr. Kovács János, Csizsár József 50—50 kr. Benkő Gábor 30 kr. Kovács János koresmáros, Nagy Geizáné 50—50 kr. Török István 20 kr. Jancsó Geiza gyógyász 40 kr. Kisegitő pénztár 5 frt. Benkő Gyula 50 kr. Jancsó Dénes 1 frt. Nagy Gyula szijgyártó 40 kr. Szöcs Dani 52 kr. Ifj. Kupán József 1 frt. Székely Károly 20 kr. Barla Ferenc 50 kr. Megyaszi Gábor 20 kr. Kovács Mátyás 50 kr. Nagy Dániel 20 kr. Szöcs József 1 frt. Nagy Sándor, Fejér Ferenc 50—50 kr. Kovács János 10 kr. Hanzel József, Mágori Gyula, Jancsó Elek, ifj. Jancsó István 30—30 kr. Szöcs Károly 50 kr. Jancsó Mózes timár 40 kr. Jancsó József, Hoffmann Lukács, ifj. Szöcs Mihály, Vitélyos Lajos 20—20 kr. Csizsár Imre, id. Kupán József 1—1 frt. Török Sándor szeszgyáros, Jancsó István inrok 50—50 kr. Fülöp Józsiás 40 kr. Kovács Aron 10 kr. Dobay Lajos 50 kr. Ügyvéd Kókósy Károly 2 frt. Nagy Ferenc Lázár fia 1 frt. Özv. Mágori Józsefné 50 kr. Nagy Pál 40 kr. Pásztohi Tibor, Pethő Józsefné 50—50 kr. Turóczy László 60 kr. Dénes Lajos kir. közgyőző 50 kr. Benkő József 10 kr. Jancsó Zakar 20 kr. Id. Mágori Sámuel 50 kr. Szacsva Pálné 1 frt. Baka Dániel, Mazinger Sándor 30—30 kr. Özv. Kovács Jánosné 50 kr. Mágori Sándor 10 kr. Vajna Károly 11 kr. M. Székely János 50 kr. Demeter Róbert 20 kr. Nagy Ezekias, Nagy Károly igazg. 1—1 frt. Szász Károly 50 kr. Dézsi Bálint 1 frt. Nagy József Lázár fia 20 kr. Kovács György 30 kr. Kovács János 20 kr. Dézsi János 40 kr. Jancsó Sámuel 30 kr. Özv. Szász Istvánné 50 kr. Szöcs Mihály timár, Bartók Károly polgármester, özv. László Andrásné 1—1 frt. Czibalmos Ferenczné 50 kr. Csekme Lajos 50 kr.

225-ik közlemény

a háromszékmegyei „ERZSÉBET” árvaleány-nevelő intézet javára Arkos község lakosai által tett szíves adakozásokról.

Br. Szentkeresztly Béla 1 frt. Csáky Károly 2 kr. Veres Sámuel 3 kr. Kis József, Bokor Miklós, Kurta Mihály, Schwarcz 4—4 kr. Nagy Mihály 5 kr. Imreh Jánosné 6 kr. Benkő György, Kis József, Fabian József 8—8 kr. Orbán Lajos, Góde Sándor, Bedőházy Sámuelné, Cserey Gyula 10—10 kr. Bedőházy Sámuel 15 kr. Goldstein Ignác, Pírbát József 20—20 kr. Veres Bálint, Veres Bálint 2—2 liter, Benkő Gergely 1 liter, Kiss Mihály 25 liter buza. Szabó Beniam. Pírbát Mihály, Totó Daniel, Dancs Mózes, Nagy Károly, Zsunkuly János, Veres Dénes, Kis Mihály, Lőrincz Dávid, Gyulai Mózes, Barabás György, Barabás József, Gyulai Sámuel, Pírbát Ferencz, Bakó Béla, Lőrincz Károly, Nagy Áron 1—1 liter, Vég András, Kurta Mihály, László Ádám, Veres Pál, Nagy Sándor, Péter Gábor, Barabás Sámuel, Lőrincz Antal, Kolonté Ferencz, Váncsa István, Domokos Józsefné 2—2 liter, Göncz Mózes, Kis Lajos, Lőrincz József, Gyöz Mózes, Sebestyén Sándor 3—3 liter, Ev. ref. lelkes, Molnár András 4—4 liter rozs. Solymosi M. 1 liter törő-buza.

Fogadják a nemes szívű adakozók az árvák nevében kifejezett hálás köszönetünket.

Kézdi-Vásárhely, 1889. július 16.

Br. Szentkeresztly Stephanie,

elnök.
Székely Málvin,
jegyző.

CSARNOK.

Emlékezés egy gavallérra.

Ős fejedelmi családnak
Elágbogazott sarja volt,
Annak a családnak, a mely
Népeken nem uralkodott,
Hanem azért minden tagja
Született koronás király,
Olyan, a kinek utjából
A hatalmas csár is kiáll.

Ő maga, ez a gyászvitéz,
Kíró most megemlékezem,
Kis korában jött házuukhoz
S kimondom, — tán nem vétkezem —
A mez, mi akkor rajta volt,
Lehetett tán hamvas-szürke
És oly olcsó, mint ősapánk
Paradicsomi kosztüme.

Megszántuk és felfogadtuk
— Jó embernek lenni illik —
S felruháztuk rangjaképen
(Elhiszik avagy nem hiszik),

Akasztván árva nyakába
Posztószélből piros övet.
(Ugy nézett ki, mint Párisban
Egykoron a hindu követ.)

Éhes is volt, — jól emlékszem —
Midőn hozzánk bevetődött;
Adtunk tehát ő nekíe
Tejet sokat, de nem fölöt.
És — hogy csontja ki ne törjék —
Puha ágyat vettünk neki
— Ugy tetszik, hogy a — gócz alá.
(Az ilyen ur ott szereti.)

Evett és nőtt ő fensége,
S a mint evett és a mint nőtt,
Sok galibát elküvetett
És sok oseréptányért eltört.
Nyelt, falt, a mihez hozzáfért,
Tejet, tejfölt, hust, szalonnát;
Mégsem mindent — nem ette a
Retket és szemes gabonát.

Már hiszen ez nem lett vón' baj;
De a mint kinyílt a szeme
És kiserkedt a bajusza,
Nem lehetett birni vele.
A mint a nap lehanyatlott,
Ő is künn állott már lesben
S csinált olyan skandalumot,
Miként Samorzilék Pestben.

Egy hang, egy nesz „Ó” részéről
Kihozta rendes sodrából;
Futott, mint az eszeveszett,
Fel a házra, le a házról.
Egész éjjeleken által
Üzte a gavallérságot
S nemzeti szokása szerint
Csinálta a szerenádot.

Persze ilyen alkalommal
Mind felriadt a szomszédság,
De hát gavallérlegények
Számabavenni ezt nem szokták.
Csábos hangu dallamokkal
Ostromolják a hölgy szívét,
S ki hallani nem akarja,
Szabad bedugni a fülét.

Nappal aztán, mint más urak,
Passzióból vadászgatott;
Futtában fogta el mindig
A kopaszott sült galambot.
Ózre s nyulra is leendett
Néha kedve és ohaja,
De azokban gazdjának
Sem vásott az éhes foga.

Ilyen legény volt ő keme,
Ilyen s még ennél is különb.
Feldulta a házi békém.
(Jaj! hogy nem foghatom fölön!)
Gyakran megesett az velem,
— Tán ki sem kéne mondanom —
Hogy ha jöttöm észrevette,
Bujt, szökött ki az ablakon.

Máskor — én Uram bocsásd meg! —
Intim dolgon kaptam rajta.
Képzelmék! — lelkekre mondom! —
A hitvesem ajkát nyalta.
Este, reggel ágyában ült,
Ott kurizált és enyelgett
S engem — szegény jámbor férjet —
Mint a kutyát, annyiba vett.

Méltó okom van hát nekem
Emléklapra venni dolgát
És e verssel megdöfödni
Mindkétfelől az oldalát.
Mert hát fáj az embernek az,
— Akármilyen bugyuta cska —
Ha a nejét más szereti,
Legyen az a más bár macska.

Bánat Zsiga.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Ifj. Dobay János,

KÖSZÉNBÁNYÁSZOK,

jó bizonyítványokkal ellátva, előnyös alkalmazást nyernek Romániában a Tirgovest városa mellett fekvő **Sotingai** köszénbányákban, melyek alóli bányamérnök igazgatása alatt Európában divatozó szabályossággal működnek.

A legrövidebb út Erdélyből Brassón, Tömösön és Predealon át a **baicói** állomásig vezet, onnan pedig falusi szekérrel a hegyeken át Tirgovestig, a hol az indóháznál Suppach expeditor úrnál kell jelentkezni.

Horner Ferencz

3-3

Sotingán.

Solid kereset!!

Állandó tartózkodásu egyéneket keresünk, kik hajlandók képviselőségünket elvállalni és a törvény által engedélyezett sorsjegyeket részletfizetés mellett elárúsítani. Magas jutalék biztosítva.

Ajánlatok intézendők:

May, Elfer és Adler,
bank- és váltó-tízlet, Budapest.

1-3

Sz. 2778./1889. élv.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a dálnoki kisdődőda végrehajthatóan id. Salamon Mózes és neje hagyatéka végrehajtást szenvedő elleni 100. frt. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a kézdivásárhelyi kir. törvényszék területén levő Dálnok községében fekvő, a dálnoki 690. sz. tjkvben 557., 558. hr. sz. 428 frt. 4477. hr. sz. 28 frt. 7319. hr. sz. 78 frt. becsértékű, továbbá a dálnoki 1006. sz. tjkvben 9409. hr. számú 8 frt becsértékű ingatlanokra az árverést a fennebb ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1889. évi augusztus hó 12-ik napján délelőtt 9 órakor Dálnok község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10. százalékát készpénz-

Magyar királyi államvasutak.

Menetrend.

Érvényes 1889. június hó 1-től.

PREDEAL-NAGY-VÁRAD.

Érvényes 1889. június hó 1-től.

Állomások			Vegyes vonat	Sze- mely- vonat	Gyors- vonat	Állomások			Vegyes vonat	Sze- mely- vonat	Gyors- vonat
Predeal (vendéglő)	(érk.)	(ind.)				Kis-Kapus (vendéglő, elágazás N-Sze- ben felé)	(érk.)	(ind.)	11.24	12.12	
Brassó (vendéglő)	(érk.)	(ind.)	4.54	7.07			(érk.)	(ind.)	11.39	12.09	
Botfalva	"	"	5.20	7.28		Tövis (vendéglő, elágazás Arad felé)	(érk.)	(ind.)	1.13	1.27	
Földvár	"	"	5.37	7.44		Nagy-Enyed	(érk.)	(ind.)	1.51	1.47	
Mogyorós	"	"	5.57	7.58		Kocsárd (vendéglő, elágazás Maros-Vá- sárhely felé)	(érk.)	(ind.)	2.18	2.08	
Apáca	"	"	6.15	8.00		Gyéres (elágazás Torda felé)	(érk.)	(ind.)	3.04	2.43	
Köpecz	"	"	6.35	8.30			(érk.)	(ind.)	3.14	2.53	
Agostonfalva	"	"	6.43	8.36			(érk.)	(ind.)	3.51	3.24	
Alsó-Rákos	"	"	7.02	8.52			(érk.)	(ind.)	4.01	3.26	
Homoród	"	"	7.31	9.12		Kolozsvár (vendéglő)	(érk.)	(ind.)	5.56	5.08	
Kacsa	"	"	7.51	9.25			(érk.)	(ind.)	6.45	6.37	5.32
Erked	"	"	8.14	9.45		Nagy-Várad (vendéglő)	(érk.)	(ind.)	11.04	11.04	8.42
Bene	"	"	8.38	10.00			(érk.)	(ind.)	11.19	11.19	8.47
Héjasfalva (elágazás Sz.-Udvarhely felé)	"	"	9.09	10.24		Budapest	(érk.)	(ind.)	9.55	6.33	1.55
Segesvár (vendéglő)	(érk.)	(ind.)	9.33	10.39							
Medgyes	(érk.)	(ind.)	9.43	10.46							
			11.04	11.47							

Brassóból Bukarest felé a vegyes vonat indul délután 1 óra 55 perczkor.

Héjasfalva—székelyudvarhelyi vasut.

Héjasfalva	indul reggel	6.45	Székely-Udvarhely	indul este	6.00
Székely-Keresztur		7.28	Bögöz		6.33
Nagy-Galambfalva		8.18	Nagy-Galambfalva		7.09
Bögöz		8.40	Székely-Keresztur		7.46
Székely-Udvarhely	érkezik reggel	9.12	Héjasfalva	érkezik este	8.18

Nyomatott Szabó Albertnél Kézdi-Vásárhelyt.

ben vagy az 1881. évi 60-ik törvényezikk 42-dik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §. kijelölt óvadékképesértékpapirbana kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíró-

ságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Kézdi-Vásárhelyt, 1889. május 22-én

Vajna Gáspár,
kirendelt egyes bíró,

Nincs többé fogfájás! Könnyen vérző beteg és gyuladt foghúst gyógyít és erősít, a fogkövet eltávolítja és képződését meggátolja, a szájbúzt azonnal megszünteti napontai használatnál cs. és kir. udvari fogorvos és udvari szállító

Dr. POPP

világi Anatherin
hírű SZÁJVIZE

kétszer oly nagy palaczkokban, mint eddig.

Ezzel egyidejűleg alkalmazandó

Dr. POPP fogpasztája, mely a fogakat folyton egészséges és szép állapotban tartja
Dr. POPP Anatherin fogpasztája, mely a legjobb és legfinomabb szer a fogak tisztán tartására és a foghús megerősítésére.
Dr. POPP fogpora, magyogó fehérségű fogakat kőcsinózza a nélkül, hogy, mint más fogporok, a fogak zománczat megsértené.
Dr. POPP növényiszappana, a legjobb gyógy-piperiszappan mindenemű bőrkütsések, tetlen és különösen furdókhoz.
Dr. POPP napraforgó szappan (nem glicerinn). A legújabb és a legfinomabb divat-piperiszappanok. A bört báronyfinomnak teszik.

Árak: Anatherin-szájviz 50 kr. 1 frt és 1 frt 40 kr. Anatherin fogpasztája téglében 1 frt 22 kr. Aromatikus fogpasztája 35 kr. Fogpor dobozban 63 kr. Növényiszappan 30 kr. Napraforgó-szappan 40 kr. Venus-szappan 50 kr. E szerek kaphatók Kézdi-Vásárhelyen Kovács F. gyógyszerésznél, Fejér L. fia és Wertán testvérek kereskedőknél.

ELŐKELŐ SZAKFÉRFIAK NYILATKOZATAI.

Dr. Popp J. G. udvari fogorvos úrnak.

Megvizsgáltam Anatherin-szájvizét és ajánlatra méltónak találtam.

Bécs.

Oppelzer tanár.

emerit. rector, magnif. a cs. k. klinika tanára, szász kir. udvari tanácsos stb.

Az ön fogpasztája és szájbizéből, melyeket több esetben nagy sikerrel hoztunk alkalmazásba, kérünk az itteni poliklinika használatára mindenikből 4 csomagot küldeni.

Dr. Schilbach,
a jénai poliklinika assistense.

A dr. Popp J. G. cs. kir. udv. fogorvos ur Anatherin-szájvizét nemcsak a száznak kellemetlen büze, a lyukas fogak ellen, hanem a foghús sorvadása, a scorbut s a fogfájásoknál is a legjobb sikerrel alkalmaztam.

Soldan János,
cs. kir. főorvos a 9 huszár-ezrednél.

6

Hamistásokról óvakodjunk!

Keleti vonal.